

MUZEUM TĚŠÍNSKA VÁS ZVE NA VÝSTAVU

PLICNÍ SANATORIUM V JABLUNKOVĚ

Vernisáž výstavy se uskuteční 23. dubna 2024 v 17 hodin

Výstava potrvá do 10. listopadu 2024

Muzeum trojmezí
Plk. Velebnovského 150, Jablunkov, 739 91
+420 593 033 094, jablunkov@muzeumct.cz
www.muzeumct.cz

MUZEUM TĚŠÍNSKA

Príspevková organizace
Moravskoslezského kraje

Výstava připomíná 100. výročí existence plicního sanatoria v Jablunkově. Jeho objekt je dnes jako významná funkcionalistická stavba státem chráněnou kulturní památkou. Současně se vznikem ústavu byl na přilehlých pozemcích zřízen park s arboretem, který byl v roce 1994 registrován jako „významný krajinný prvek – Jablunkovský park“. Od roku 2005 je součástí Unie botanických zahrad ČR.

Význam sanatoria tkví v tom, že již od počátku svého založení bylo zaměřeno na nemocné tuberkulózou plic. Věda učinila v průběhu let v oblasti léčby této nemoci významné objevy a pokroky. Zatím se jí však nepodařilo definitivně vymýtit z naší společnosti.

Vývoj účinných léčebných prostředků proti tuberkulóze trval několik desítek let. Rozhodujícím mezníkem byl teprve slavný objev Roberta Kocha v roce 1882, kdy popsal původce nemoci bakterii *Mycobacterium tuberculosis*. Očkovací látky proti tuberkulóze byly uplatňovány teprve od roku 1924 a účinná medikamentózní léčba se rozvíjela během druhé světové války. Proto byla tuberkulóza léčena hlavně klidovým režimem, a to především v sanatoriích, která začala vznikat už na počátku 20. století. K prvním patřila sanatoria zahraniční, jež se stala příkladem i pro některé z našich ústavů.

Počátky plicního sanatoria v Jablunkově souvisí s Okresní nemocenskou pojišťovnou ve Fryštátě, která začala budovat provizorní ozdravovnu pro pacienty s plicním onemocněním na pozemcích v Lazech u Jablunkova. První pacienti zde nastoupili už 1. září 1924. Nově vznikající zařízení převzal roku 1925 spolek Slezská humanita se sídlem v Orlové. Z iniciativy spolku vznikl celkový generální stavební projekt sanatoria zpracovaný Karlem Roštíkem. Dne 23. prosince 1928 byl tzv. Johanisův pavilon s kapacitou 120 lůžek otevřen. Od roku 1930 se v další výstavbě angažoval spolek Humanita pro Moravu a Slezsko. Projekt celkové přestavby navrhl Miloš Laml. V lednu 1935 byl ústav dobudován. Moderní zdravotnické zařízení fungovalo v předválečné době pouhé tři roky. Po druhé světové válce byla jeho činnost obnovena. Po roce 1948 došlo ve správě sanatoria ke změnám. Spolek Humanita pro zemi Moravskoslezskou předal léčebnu do správy Ústřední sociální pojišťovny, poté se ještě několikrát zřizovatel ústavu změnil. Dnes je akciovou společností, jejímž jediným vlastníkem je Moravskoslezský kraj, a od roku 2008 působí pod názvem Sanatorium Jablunkov, a.s. Působí zde oddělení pneumologie a ftizeologie, léčebna dlouhodobě nemocných a jednotka ošetrovatelské péče. Celková kapacita ústavu je 155 lůžek. Přicházejí se zde léčit nejen pacienti z regionu, ale i z ostatních částí republiky. Dokumentační materiál a prezentované zdravotnické vybavení dokládají počátky vzniku a provozu tohoto léčebného zařízení.

Mgr. Ilona Pavelková, Ph.D.